ХТО УЗНАЧАЛЬВАЕ ДЗЯРЖАУНУЮ БІБЛІЯТЭКУ

Партыя і совецкая ўлада аддаюць велізарную ўвагу развіццю бібліятэчнай справы ў нашай краіне. На выданне палітычнай, мастацкай, сельскагаспадарчай, навуковай, тэхнічнай і іншай літаратуры выдаткоўваюцца сотні мільёнаў рублёў. З года ў год расце кніжная прадукцыя совецкіх выдавецтваў. Выпуск літаратуры дасягае шматмільённых тыражоў, нябачаных для капіталістычнага свету. За гады другой пяцігодкі кніжныя фонды нашай краіны павялічыліся ў некалькі разоў. Паліцы бібліятэк, якіх у Совецкім Саюзе налічваецца дзесяткі тысяч, папоўніліся мільёнамі тамоў рознастайнай літаратуры.

Гэтыя вялікія клопаты партыі Леніна — Сталіна аб задаваленні культурных запатрабаванняў працоўных асабліва ярка бачны ў нашай рэспубліцы. Як вядома да рэволюцыі беларускі народ быў пазбаўлен магчымасці чытаць друкаваныя кніжкі на роднай мове. Бібліятэкі мелі толькі памешчыкі ды гарадская арыстакратыя. Зараз-жа ў Совецкай Беларусі налічваюцца тысячы бібліятэк: гарадскіх, раённых, фабрычна-заводскіх, калгасных і соўгасных.

Гонарам для беларускага народа з'яўляецца дзяржаўная бібліятэка імя Леніна. Яна арганізавана ў БССР па ініцыятыве і пры непасрэднай дапамозе саюзнага ўрада. У 1922 годзе Саюзны ЦВК вынёс пастанову аб абавязковым бясплатным экземпляры для бібліятэкі. Згодна гэтай пастановы дзяржаўная бібліятэка на працягу 15 гадоў атрымлівае бясплатна па аднаму экземпляру ўсіх кніжных выданняў у Совецкім Саюзе. Апрача таго саюзны ўрад штогодна выдзяляе для бібліятэкі дзесяткі тысяч тамоў з дзяржаўных кніжных фондаў Масквы і Ленінграда. За ўвесь час бібліятэка атрымала каля поўмільёна тамоў розных кніг, у тым ліку 150 тыс. тамоў з Маскоўскай Ленінскай бібліятэкі. Зараз кніжны фонд бібліятэкі складае звыш паўтара мільёна тамоў.

Вялікую дапамогу аказаў саюзны ўрад у будаўніцтве новага трохпавярховага будынка для бібліятэкі. Будынак быў закончан у 1932 годзе. На яго будаўніцтва патрачана больш мільёна дзяржаўных сродкаў. Апрача таго ўрад адпусціў 500 тысяч рублёў на ўнутранае абсталяванне.

У бібліятэцы абсталяваны вялікія і светлыя чытальні і кабінеты. Ёсць агульная чытальня, чытальня навуковых работнікаў, кабінет настаўнікаў, кабінет студэнтаў-выпускнікоў, кабінет рабочага чытача. Штодзенна чытальні і кабінеты бібліятэкі наведвае больш тысячы чытачоў кніг. Сярод іх — навуковыя работнікі, урачы, настаўнікі, студэнты, ІТР, рабочыя, партыйна-комсамольскі і профсаюзны актыў. Бібліятэка мае і агульны аддзел з кніжным фондам у 50 тыс. тамоў для выдачы кніг па абанементах на дом.

Усё гэта сведчыць аб велізарнай сталінскай дапамозе, якую атрымлівае беларускі народ ад урада і партыі ў галіне развіцця нацыянальнай па форме і соцыялістычнай па зместу культуры. Аднак, злейшыя ворагі народа, нацыянал-фашысты і польскія шпіёны, арудваўшыя на працягу доўгага часу ў Наркомасветы БССР, СНК і ЦК КП(б)Б, утойвалі ад працоўных гэту вялікую сталінскую дапамогу. Велізарнейшае дасягненне нашай рэспублікі ў бібліятэчнай справе ворагі выдавалі за свае заслугі, маскіруючы гэтым сваю шкодніцка-падрыўную работу, накіраваную на развал бібліятэк, на згортванне культурна-палітычнай асветы ў масах.

Ворагі народа рабілі ўсё ад іх залежачае для таго, каб як мага больш засмечваць бібліятэкі контррэволюцыйнай літаратурай нацдэмаў, трацкістаў, зіноўеўцаў, бухарынцаў і інш. сволачы. Засмечвалі ворагі бібліятэкі і варожымі людзьмі, якім. яны даручалі старанна ахоўваць на кніжных паліцах контррэволюцыйны хлам.

Прэзраннык бандыты, прадажныя фэшысцкія сабакі пастараліся прыкласці сваю брудную лапу і да кніжнага фонда Дзяржаўнай бібліятэкі імя Леніна. Яшчэ ў канцы 1921 года обер-нацдэм Ігнатоўскі рашыў стварыць у бібліятэцы пад маркай беларускага аддзела кніжную хавальню нацдэмаўскага контррэволюцыйнага хлама. Нават пасля таго, як у БССР быў выкрыт цэлы рад буржуазных нацыяналістаў і іх «працы» старанна захоўваліся ў гэтым аддзеле да апошняга часу. На чале «беларускага» аддзела да нядаўняга часу стаяла актыўная нацдэмаўка Бібіла, якая аддана працавала ў карысць ворагаў.

Польскі аддзел быў арганізаван у Дзяржаўнай бібліятэцы з пэўнай контррэволюцыйнай паланізатарскай мэтай. У ім таксама канцэнтраваліся і беражна ахоўваліся «працы» польскіх буржуазных нацыяналістаў, верных слугак польскай замежнай разведкі.

Яўрэйскі аддзел, быў арганізован у 1924—25 гадах на базе бібліятэкі маскоўскай харальнай сінагогі. Можна сабе ўявіць гэту «базу». Яна складаецца пераважна з буржуазна-нацыяналістычнай яўрэйскай літаратуры. У гэтым-жа аддзеле канцэнтраваліся і «працы» яўрэйскіх буржуазных нацыяналістаў, арудваўшых у культурна-асветных установах БССР. Характэрна, што «яўрэйскі» аддзел доўгі час узначальваўся буржуазным нацыяналістам Рубінштэйнам, які пад відам «абмену вопытам» з заграніцай выпісваў для аддзела розныя контррэволюцыйныя трацкісцка-бундаўскія выданні.

У цэлым радзе іншых аддзелаў бібліятэкі таксама старанна захоўвалася контррэволюцыйная літаратура. Былая загадчыца справачна-бібліяграфічнага аддзела Дзенісюк, праводзячы ў 1935 годзе чыстку бібліятэкі ад трацкісцка-зіноўеўскага хламу, свядома пакінула на кніжных паліцах трацкісцкую літаратуру. Гэта літаратура была «знойдзена» толькі ў жніўні 1937 года.

Уся гэта контррэволюцыйна-шкодніцкая дзейнасць праводзілася і праводзіцца ў бібліятэцы не без актыўнага ўдзелу дырэктара Сіманоўскага—гэтага прамога стаўленіка ворагаў народа, арудваўшых у бібліятэчным сектары Наркомасветы. Ніхто іншы, як Сіманоўскі, выконваючы шкодніцкія дырэктывы агентаў фашызма, працаваў, не пакладаючы рук над тым, каб як мага больш засмеціць кніжны фонд бібліятэкі. Ніхто іншы, як Сіманоўскі, па прамому ўказанню ворагаў, падбіраў у бібліятэку варожыя кадры.

Побач са шкодніцкай работай, накіраванай на засмечанне бібліятэчных кадраў варожымі людзьмі, ворагі народа з Наркомасветы праз свайго стаўленіка Сіманоўскага імкнуліся ўсяляк зрываць падрыхтоўку новых совецкіх бібліятэчных работнікаў.

Характэрным фактам у гэтых адносінах з'яўляецца шкодніцкае закрыццё бібліятэчных курсаў, якія існавалі пры Дзяржаўнай бібліятэцы. Курсы былі арганізаваны ў 1934 годзе. Праграма іх была разлічана на тры гады. Але па ініцыятыве Сіманоўскага польскія шпіёны, сядзеўшыя ў Наркомасвеце, закрылі гэтыя курсы ў 1936 годзе. У рэзультаце каля 100 чалавек курсантаў былі пазбаўлены магчымасці закончыць спецыяльную адукацыю і стаць кваліфікаванымі бібліятэчнымі работнікамі.

З таго часу прайшло ўжо больш года, але і на сёння Сіманоўскі, як дырэктар бібліятэкі, нічога не зрабіў у галіне арганізацыі падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі бібліятэчных кадраў. І гэта тады, калі ў самой Дзяржаўнай бібліятэцы нехапае значнай колькасці работнікаў.

Сарваў Сіманоўскі і падрыхтоўку навуковых работнікаў бібліятэчнай справы. Створаная пры Дзяржбібліятэцы ў 1933 годзе аспірантура была запоўнена напалову людзьмі, якія былі выкрыты потым, як ворагі народа. Гэтыя мярзотнікі выкарыстоўвалі аспірантуру для сваёй шкодніцкай дзейнасці. Сіманоўскі-жа не толькі не выкрываў гэтых подлых агентаў фашызма, а, наадварот, ствараў ім неабходныя ўмовы для варожай дзейнасці. Пасля таго, як ворагі былі выкрыты і выгнаны з аспірантуры, Сіманоўскі пастараўся зусім ліквідаваць яе. Вось ужо другі год, як Дзяржаўная бібліятэка не рыхтуе для сябе ні аднаго навуковага работніка.

Некалькі слоў аб бібліяграфічным інстытуце, які існаваў пры бібліятэцы. Доўгі час ён займаўся складаннем рэцэнзій на выпускаемую літаратурную прадукцыю Белдзяржвыдавецтва. З гэтай мэтай інстытут выпускаў спецыяльны друкаваны бюлетэнь. Як пасля аказалася, уся гэта работа праводзілася з яўна шкодніцкай мэтай, каб рэкламаваць контррэволюцыйны хлам, які выпускаўся Белдзяржвыдавецтвам. Характэрна адзначыць, што рэдактарам гэтага бюлетэня з'яўляўся былы бундавец, лепшы прыяцель Сіманоўскага, нам. дырэктара бібліятэкі Праўда.

Каму-ж даручана ў бібліятэцы навуковая работа? Сектар методыкі ўзначальвае нейкая Масенжанік. Сіманоўскі ўзносіць яе, як аднаго з лепшых навуковых работнікаў. А на справе Масенжанік ніякай навуковай падрыхтоўкі не мае. Больш таго, яна свядома пратасквае ў сваіх «працах» яўна шкодніцкія ўстаноўкі. Так, у брашуры «Работа з кнігай вясковага бібліятэкара-перасоўшчыка» Масенжанік рэкамендуе вясковаму бібліятэкару ў апошнюю чаргу прасоўваць у масы творы рускіх класікаў Пушкіна, Некрасава, Гогаля і інш. Больш таго, яна папярэджвае бібліятэкараў, што «пры прасоўванні кніг старых пісьменнікаў трэба памятаць, што яны мастацкі адлюстроўваюць жыццё мінулых гадоў і што самыя перадавыя з іх усё-ж выхоўваліся капіталістычнай культурай і гэта вельмі адбіваецца на іх творчасці».

Такая ўстаноўка, накіраваная на зрыў прасоўвання ў калгасную вёску класічнай мастацкай літаратуры, тлумачыцца Сіманоўскім, як «неабходнае папярэджанне аб пільнасці». Ясна, што такое тлумачэнне ёсць ні што іншае як прыкрыццё шкодніцкай дзейнасці «навуковага» работніка Масенжанік. У гэтым святле ўмесна будзе сказаць і аб факце зрыву дырэктарам арганізацыі юбілейнай пушкінскай выстаўкі.

Для паўнаты карціны шкодніцкай дзейнасці ў дзяржаўнай бібліятэцы трэба дадаць факт зрыву работы «кабінета рабочага чытача». Доўгі час рабочыя фабрык і заводаў наогул не прыцягваліся ў бібліятэку. Калі-ж у 1935 годзе быў арганізован «кабінет рабочага чытача», то дырэктар бібліятэкі Сіманоўскі пастараўся «арганізаваць» справу так, каб згарнуць работу кабінета. З гэтай мэтай ён свядома не забяспечыў кабінет неабходнымі работнікамі. У рэзультаце ўсе летнія месяцы 1937 года кабінет працаваў толькі ў адну змену. Гэтым самым многія рабочыя былі пазбаўлены магчымасці наведваць яго і працаваць у ім над павышэннем свайго агульнаадукацыйнага і культурнага ўзроўню. Зараз у кабінеце рэдка калі праводзяцца агульнаадукацыйныя, навуковыя і палітычныя лекцыі. Зусім адсутнічае кансультацыя. Таму не дзіўна, што кабінет амаль заўсёды пустуе.

Нельга не адзначыць, і таго факту, што вясной гэтага года Сіманоўскі свядома сарваў работу бібліятэкі-аўтаперасоўкі, якая арганізавана была для культурнага абслугоўвання калгаснікаў Менскага раёна. У самыя гарачыя дні палявых работ аўтаперасоўка не магла выехаць на раён «па тэхнічных прычынах».

Дзяржаўная бібліятэка мае тры сваіх філіялы — у Гомелі, Віцебску і Магілеве. Аднак, працуюць гэтыя філіялы без усякага кіраўніцтва з боку дырэктара Сіманоўскага. Падобна самой бібліятэцы, кніжныя паліцы філіялаў засмечаны контррэволюцыйным хламам, а штаты работнікаў—неправеранымі і варожымі людзьмі.

У Дзяржаўнай бібліятэцы Сіманоўскі работае ўжо 15 гадоў. Такім вялікім стажам ён нават ганарыцца, прыпісваючы сабе заслугі стваральніка і арганізатара буйнай дзяржаўнай культурна-асветнай установы. Але ўсе гэтыя «заслугі» ёсць ні што іншае, як маскіроўка. «Вялікі стаж»—гэта рэзультат адданай работы Сіманоўскага ў карысць ворагам народа, у карысць польскіх фашыстаў.

Прыходзіцца толькі здзіўляцца, чаму партыйны камітэт бібліятэкі і яе сакратар Раманоўская не бачаць усёй гэтай шкодніцкай дзейнасці Сіманоўскага і не ставяць рашуча пытанне аб аздараўленні кіраўніцтва і ўсёй работы бібліятэкі.

Р. ФРАЛОЎ.